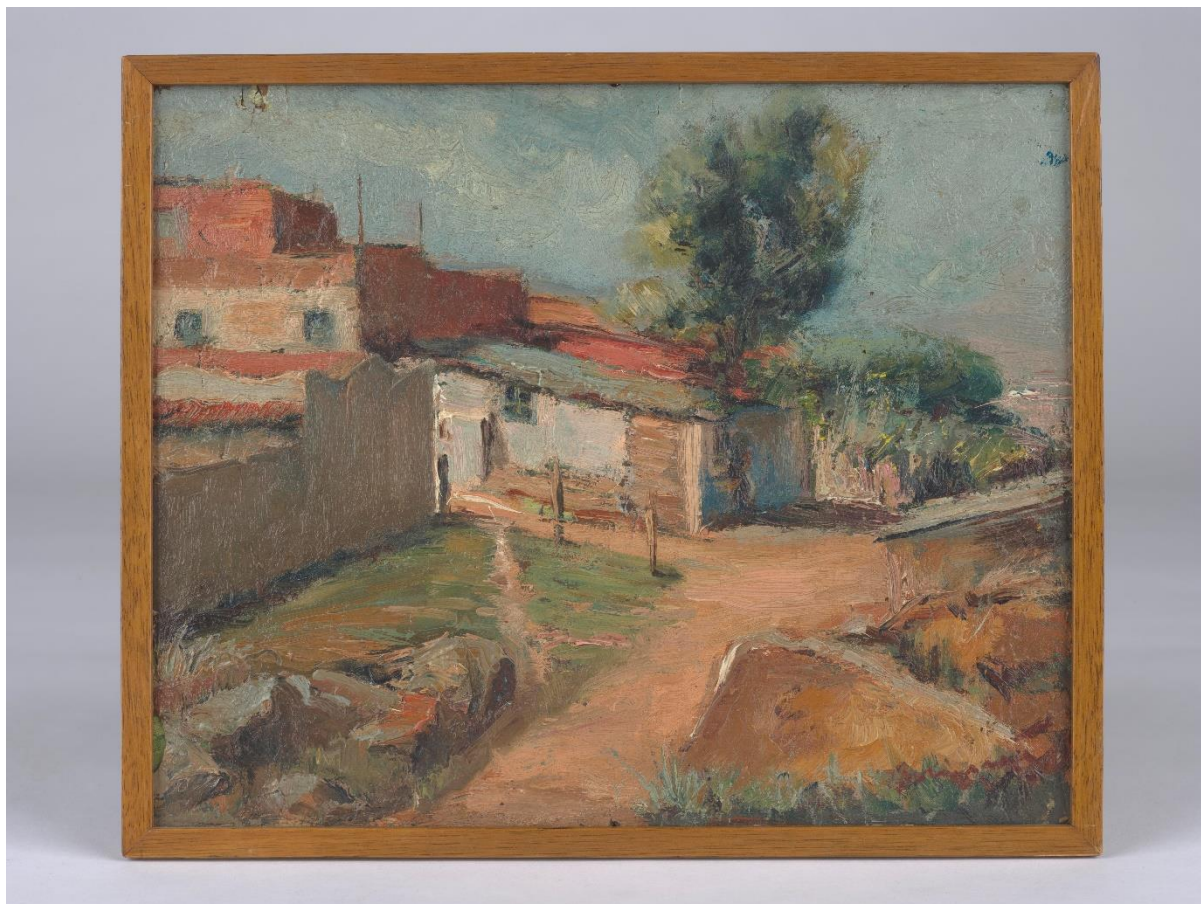

INFORME FINAL DE CONSERVACIÓ RESTAURACIÓ

Paisatge

Núm. registre H-10783

CRBMC 14.225

Pintura sobre cartró

Direcció de la intervenció: Centre de Restauració de Béns Mobles (CRBMC)

Informe redactat per: Teresa Schreibweis Torrents, Conservadora-restauradora de pintura sobre tela

Data de l'informe: 10 d'agost de 2021

DADES DE LA INTERVENCIÓ

DIRECCIÓ DE LA RESTAURACIÓ CRBMC

COORDINACIÓ: Maite Toneu Puig

RESTAURACIÓ: Teresa Schreibweis Torrents

SERVEIS TECNOCIENTÍFICS:

Fotografies: Ramon Maroto

Tècniques d'anàlisi: Ricardo Suárez

Anòxia: Pep Paret

ANY DE LA RESTAURACIÓ:

Inici agost 2021

Final setembre 2021

LLOC: CRBMC

FITXA TÈCNICA: IDENTIFICACIÓ DEL BÉ

NÚM. DE REGISTRE DEL CRBMC: 14.225

CLASSIFICACIÓ GENÈRICA: pintura

MATERIAL / TÈCNICA: Tècnica amb pintura vinílica sobre cartró

TÍTOL / TEMA: Paisatge

AUTOR: Lluís Mestre Castellví

DATA / ÈPOCA: segle XX

DIMENSIONS: 26,9 x 32,8 x 1,3 cm amb marc

25,5 x 31,4 x 0,4 cm sense marc

PROCEDÈNCIA: Museu de l'Hospitalet, H-10783

LOCALITZACIÓ: CRBMC, taller 2

DADES TÈCNIQUES

ESTAT DE CONSERVACIÓ: regular

EXÀMEN ORGANOLÈPTIC

Suport

Cartró

El suport de cartró té unes dimensions de 25,5 x 31,4 cm i té un gruix de 0,4 cm (26,9 x 32,8 x 1,3 cm amb marc). La seva coloració és d'un beix-marró. A tota la superfície del revers hi ha adhesius de paper enganxades, es tracta de figures de còmic. El cartró està fixat amb puntes al marc (llargada puntes: 1 cm; gruix del cap: 0,2mm): dalt – 2 puntes; baix – 3 puntes; esquerre – 2 puntes; dreta – 2 puntes. A l'anvers es veu que l'obra ha estat fixada amb xinxetes directament sense marc a una paret (zona a dalt i baix, al mig). A la dreta a baix hi ha un siglat H-10783.

L'estat de conservació és regular. Les cantonades i els perímetres del cartró s'hi observen cops i aixecaments de les fibres del cartró. A la zona de dalt, a l'esquerra hi ha un cop important que ha estripat el suport de cartró. L'estrip té una llargada d'uns 2 cm aproximadament. Es poden veure puntualment pèrdues matèriques provocades per les xinxetes (a dalt i baix, al mig, dimensions menys d'0,5 cm). Els adhesius de paper estan parcialment perduts i aixecats. Tot el perímetre està segellat amb paper Kraft® que està en molts punts aixecat i trencadís. Aquest paper presenta pèrdua matèrica a causa d'un atac biològic en forma de lepisma saccharina ("peixet de plata"). El cartró està marcat on les puntes, en part oxidades, fixaven el l'obra al marc. Presenta brutícia superficial i pols acumulada, causat per un mal emmagatzematge.

Revers de l'obra

Detall dels adhesius, cantonada, baix, dreta

Detall paper Kraft®

Detall de la cantonada danyada amb
estrip

Detall de la cantonada danyada amb estrip

Detall adhesius

Capa de preparació/ capa pictòrica

No es pot observar cap capa de preparació. L'artista possiblement pintava directament sobre el suport de cartró.

Les anàlisis que s'han realitzat a alguns dels quadres ha donat que es tracta d'una pintura amb un aglutinant vinílic. L'artista segurament va utilitzar emulsions viníliques preparades. En la composició predominen els colors blau-verd-marró/taronja. La capa pictòrica presenta gruixos ("impasto"), cosa que permet veure una pinzellada ràpida i dinàmica que no segueix cap direcció en concret. La zona del cel presenta menys gruix que la zona de l'arbre. Es pot observar que la capa pictòrica té aproximadament un gruix d'1 mm.

L'estat de conservació és regular. Hi ha pèrdues matèriques a la zones on el suport de cartró està danyat i també a les cantonades:

1. Dalt, esquerra i cantonada esquerra: On el suport ha patit un cop i està estripat la capa pictòrica s'ha enfonsat i en part s'ha perdut. Hi ha un tros de 1,2 x 0,8 cm que només s'aguantava pel marc.
2. Banda esquerra, a baix: Hi ha una pèrdua de la capa pictòrica de 2 x 0,9 cm. Aquí es pot veure que l'artista va reutilitzar el suport. A sota de la capa pictòrica hi ha una alta pintura.
3. A dalt i a baix, al mig: A causa de les xinxetes hi ha pèrdues cromàtiques de menys d'0,5 cm

Es pot observar una taca blava de color blau a la zona dreta del cel. A tota la superfície de la capa pictòrica hi ha pols i brutícia acumulada.

Pèrdua núm. 1: dalt, esquerra i cantonada esquerra

Pèrdua núm. 1: dalt, esquerra i cantonada esquerra

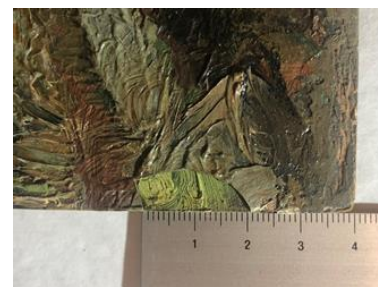
Pèrdua núm. 1 amb tros caigut

Mides del tros de capa pictòrica

Mides del tros de capa pictòrica

Mides de la pèrdua núm. 2.

Pèrdua núm. 3: forats de les xinxetes

Pèrdua núm. 3: forats de les xinxetes

Cantonada a baix, dreta desfibrada i amb petites pèrdues

Capas superficiales

La superfície presenta un vernís, que es va aplicar quan el quadre ja estava muntat al marc. Un cop tret el marc es veu la reserva on el marc tapava la capa pictòrica. Les anàlisis realitzades han donat que l'artista utilitzava dos tipus diferents de vernissos: un vernís nitrocel·lulòsic i un vernís cetònic.

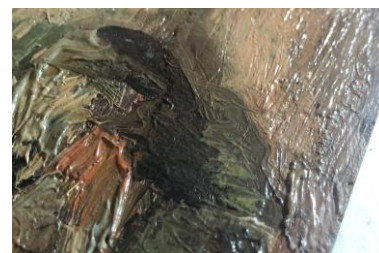
L'estat de conservació és bo-regular, el vernís s'ha engroguit lleugerament. Hi ha acumulada una capa lleu de brutícia i pols.

Reserva a les vores on el marc tapava la pintura

Reserva a les vores on el marc tapava la pintura

Brillantor del vernís

Marc

Es tracta d'un marc de fusta. Està compost de quatre llistons, els dos muntants verticals tenen les mides 26,9 x 1,3 cm i els dos travessers horitzontals són de 32,8 x 1,3 cm. Les cantonades del marc encaixen en diagonal i estan clavades amb un clau a cada encaix. Segurament, a més, els encaixos estan encolats. Els llistons tenen una aresta rebaixada al revers perquè pugui entrar el quadre (0,4 cm d'ample per 1 cm d'alt). A l'anvers estan pintats de color marró.

L'estat de conservació és bo. Hi alguna micropèrdua matèrica a les cantonades i vores de la fusta.

Anvers del marc

Revers del marc

Micropèrdues a les cantonades

PROPOSTA INTERVENCIÓ

GENERAL	Tractament d'anòxia. Documentació fotogràfica. Anàlisi i diagnosi. Informe final de la intervenció.
REVERS CARTRÓ	Neteja mecànica i química del cartró. Aplanat i consolidació de les vores del cartró amb un adhesiu. Reintegració matèrica del cartró a les zones de pèrdua. Reintegració cromàtica de les zones de pèrdua.
CAPA PREPARACIÓ CAPA PICTÒRICA	Fixació de la capa pictòrica i preparació a les zones de despreniment. No es descarta realitzar fixacions preventives. Neteja mecànica de la capa pictòrica. Neteja de la superfície de la policromia amb un sistema aquós, mitjançant el control del pH i la concentració iònica. Es minimitzarà la difusió i retenció de la humitat. Si es veu necessari anivellament de les llacunes amb massilles de reintegració. Es controlarà la idoneïtat estructural de les mateixes respecte a la capa de preparació original. Sistema de presentació: Reintegració cromàtica il·lusionista de les pèrdues i el desgast amb aquarel·les i/o pigments al vernís.
MARC	Desemmarcar el quadre. Eliminació claus/puntes del marc. Consolidació i fixació de les vores de despreniment. Neteja mecànica i química. Anivellament de les llacunes amb massilles de reintegració. Reintegració cromàtica il·lusionista amb aquarel·les. Col·locació i muntatge del quadre al marc amb ballestes.

PROCÉS D'INTERVENCIÓ DEL QUADRE

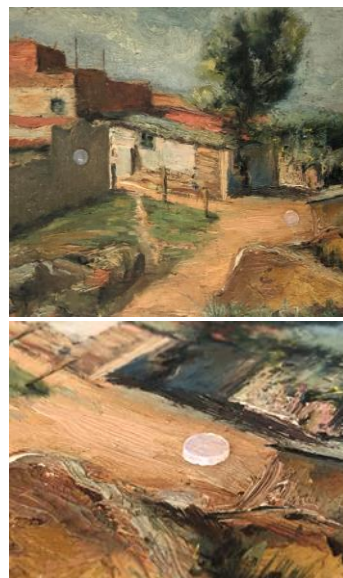
Proves de conductivitat i pH amb plaques de agarosa, conductímetre i pH-metre. S'han fet 2 repeticions a l'anvers i revers.

Resultats:

marró	
conductivitat	pH
200 µs/cm	6.4
156 µs/cm	6.1

beix	
conductivitat	pH
180 µs/cm	6.3
161 µs/cm	6.4

S'ha optat per un buffer d'una conductivitat de 900 µs/cm i un pH 6.3.

Agarosa Basic
A8963,0100; aigua
destil·lada,
conductímetre, pH-
metre

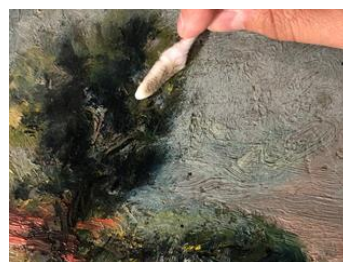
Neteja mecànica de la capa pictòrica.

paletina suau

Neteja de la superfície de la policromia amb un sistema aquós, mitjançant el control del pH i la concentració iònica.

S'ha pogut eliminar un vel grisós de pols i brutícia.

buffer 6.3; hisops

Neteja de la superfície de la policromia amb un sistema aquós, mitjançant el control del pH i la concentració iònica. Per a eliminar el paper Kraft s'ha escalfat el buffer.

S'ha pogut eliminar un vel grisós de pols i brutícia i el paper Kraft. S'han hagut de deixar algunes restes del paper, perquè si s'insistia més hi havia perill de desgast del suport.

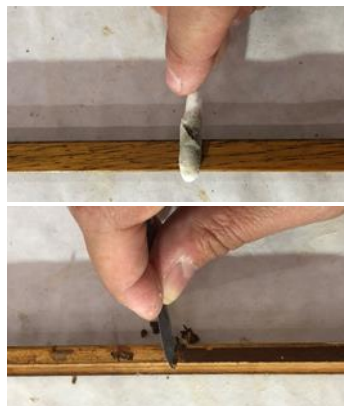
buffer 6.3; hisops,
espàtula de guixaire

alcohol amb H₂O
(70:30)

Fixació de les vores i cantonades del cartró, els adhesius de paper i la capa pictòrica per evitar més pèrdua.		Cola de pells al 5% en H₂O dest.
Consolidació i reintegració matèrica del cartró: S'han reintegrat matèricament les pèrdues que van provocar les xinxetes i un cop (estrip).		polpa de paper de conservació, tilosa al 5% en H₂O
A la zona del cop i estrip s'han tret curosament els trossos de pintura enfonsats. S'ha reomplert el cop/estrip amb massilla i s'han tornat a col·locar els trossos de la capa pictòrica fixant-los amb cola animal.		polpa de paper de conservació, tilosa al 5% en H₂O, cola de pells al 5% en H₂O dest.

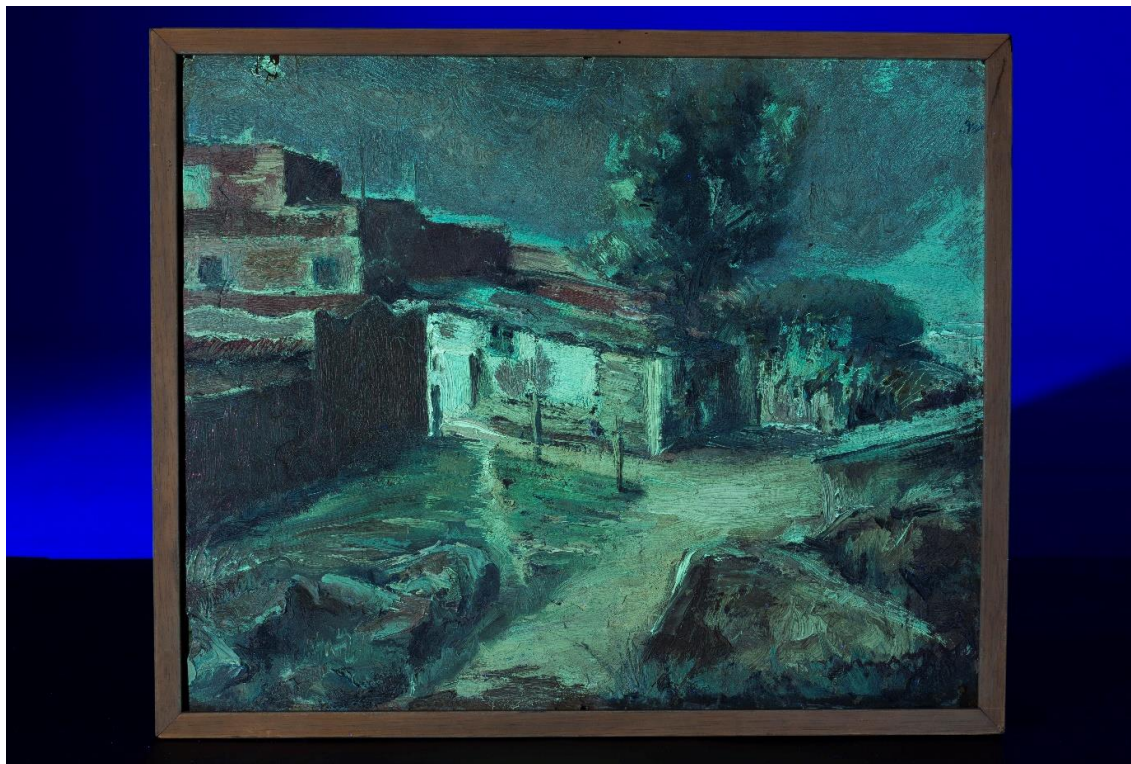
Anivellament de les zones de pèrdua de la capa pictòrica i de preparació amb estuc tradicional. Les vores s'han desestucat amb el mateix buffer utilitzat per a la neteja.		Cola de pells Lefranc&Bourgeois®, H₂O cola: 1:9 cola en H₂O desionitzada Massilla: 50 g d'H₂O cola, 80 g de carbonat càlcic, espàtula de guixaire buffer pH 6.3
Sistema de presentació: Reintegració cromàtica de les pèrdues de la capa pictòrica de manera il·lusionista amb aquarel·les.		Aquarel·les Winsor&Newton® pinzell de retoc H₂O dest.; pintura Gamblins®, 2- Propanol

PROCÉS D'INTERVENCIÓ DEL MARC

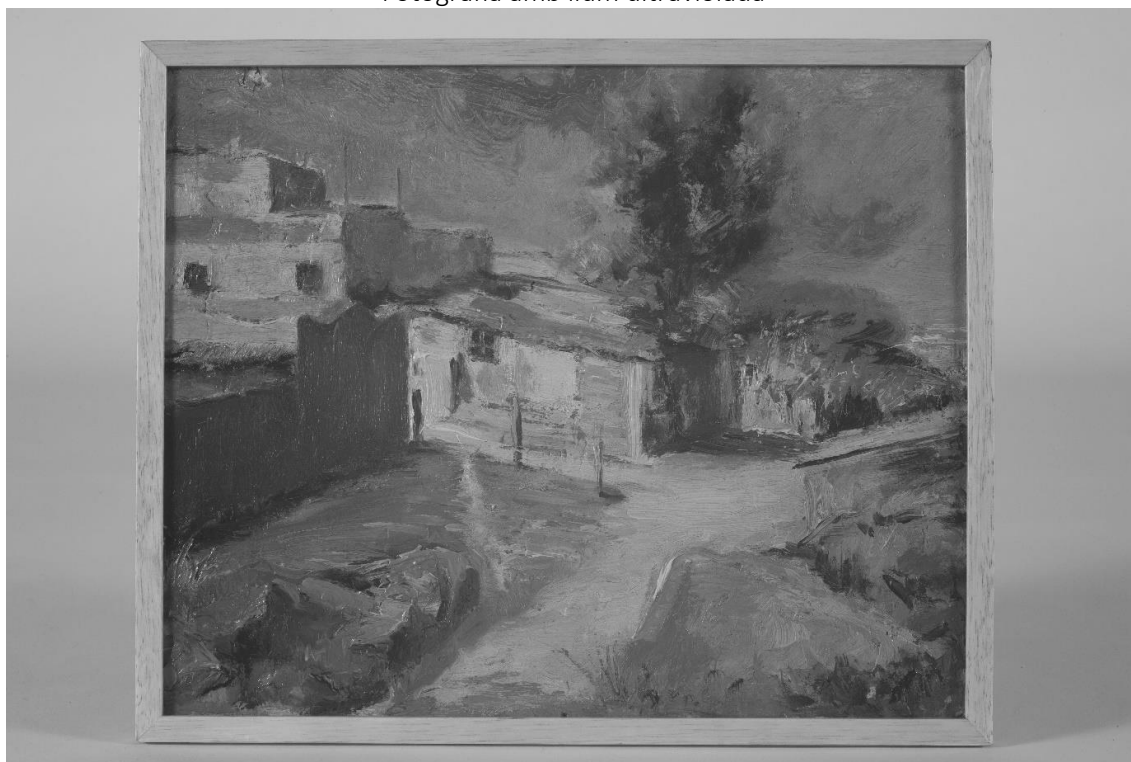
Eliminació de les puntes parcialment oxidades que fixaven el marc al bastidor.		Alicates
Neteja de la superfície (anvers i revers) amb un sistema aquós, mitjançant el control del pH i la concentració iònica. Per a eliminar el paper Kraft s'ha escalfat el buffer. S'ha pogut eliminar un vel grisós de pols i brutícia i el paper Kraft.		buffer 6.3; hisops, espàtula de guixaire
Anivellament de les zones de pèrdua amb estuc tradicional. Les vores de la reintegració matèrica s'han		Cola de conill Lefranc&Bourgeois® H₂O cola: 1:9 cola en H₂O desionitzada

desestucat amb el mateix buffer 6.3.		Massilla: 50 g d'H ₂ O cola, 80 g de carbonat càlcic, espàtula de guixaire buffer pH 6.3
Reintegració cromàtica il·lusionista.		Aquarel·les Winsor&Newton® pinzell de retoc H ₂ O dest.
Preparació de les ballestes de metall inoxidable i el marc: Adhesió d'un paper secant en el punt de contacte per protegir la pintura del contacte directe amb el metall i la fusta.		paper secant, marc, ballestes
Col·locació del quadre a dins del marc i fixació amb ballestes.		ballestes, cargols, tornavís

FOTOGRAFIES UV, IR, LLUM RASANT

Fotografia amb llum ultraviolada

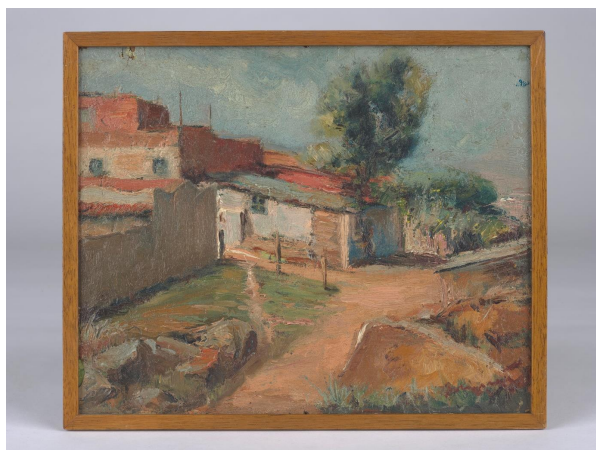
Fotografia amb llum infraroja

Fotografia amb llum rasant

FOTOGRAFIES ABANS - DESPRÉS

CONSELLS DE CONSERVACIÓ PREVENTIVA

HUMITAT RELATIVA: 40-55% (fluctuació màxima diària: 5%)

TEMPERATURA: 18-22°C (fluctuació màxima diària: 2°C)

IL·LUMINACIÓ: Màxim 200 lux, lliures de radiació infraroja i ultraviolada. En el cas que hi hagi presència de pigments laca orgànics sensibles a la llum, els nivells d'il·luminació haurien de reduir-se a 50 lux.

Com que l'efecte de la llum és acumulatiu i irreversible, és important disminuir els temps d'exposició tot el possible, així com els nivells d'il·luminància.

Barcelona, 01 de desembre de 2021

Teresa Schreibweis Torrents

Conservadora-restauradora de Béns Culturals